

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jahrbuch für das Oldenburger Münsterland

Vechta, Oldb, 1969-

Seeltersk - Saterfriesisch

urn:nbn:de:gbv:45:1-5285

Gretchen Grosser

Sun Besäik läite iek nit wier in mien Huus

Nit bloot iek bän bliede, wan dät nit moor snäit un fjust. Iek mai wäil ju Wintertied. Dan kon me sik so gjucht ferhoalje. Froai mollig uk deeges inne Stoowe sitte, Olympia bekiekje un deerbie braidje. Fjautien Poor Hoose hääbe iek bit nu al innuner präakeld.

Man die Besäik alle Äiwende, dat paasede mie gans un goar nit. Man iek moate Päiter nit foar de Doore stounde läite. Dät waas so koold, un sien oaine Bude sunner Heizung waas him wäil tou uunkemoudich. Hie meende dät sicher goud mäd mie. Hie weet wäil, dät iek uk altied alleenich mien Äiwende ferbrange.

Besäik is as n’Fisk, an trääden Dai fangt hie oun tou stjunken. Ätter aal do Äiwende mäd uus Noaber stoank mie dät middlerwiele al gans gewaltich. Hie diede mie ja niks, man hie boalde neen Woud mäd mie. Tou Ieten un Drinken wüül hie uk niks, oaber n’Kümmken woorme swäite Moalk mai hie aiske jadden. Toumäts sliep hie so ieuwenske mie uk wäil moal n’Skoaft ien, man iek uk wäil. Hie bleeuw smoals gjucht loange bie mie, iek moaste him alle Äiwende leet kweede, dät iek nu ap Bäd wol. Dan broachte iek him, so as dät sik foar uus wäil heerd, foar de Doore.

As iek eerjäarsene smäidens in min Boadekoomer koom, do stoank dät deer oarich. Dät kude bloot fon min Besäik kuume, die waas dän Äiwend foardäm uk uut de Bukse weesen. Deer is wät foarbiegeen, toachte iek. Fluks fäng iek oun tou feideljen un moakede deerätter mien Koafjemäskine tougoang. Nu geen iek wier ättern Klo un wunnerde mie, dät dät deer altied noch rook. Nu unnersoachte iek dän ganse Ruum un süüh is deer! In mien Duuske liech sun littjen Flotten-Heinrich-Ponkuuke. Nu leeuwe jie sicher uk, dät dät stoank.

Mien Doore blift fon nu oun ap Slot. Wan mie nu wäil säiwends besäike wol, die mout pingelje. Dät kon Päiter oaber nit, die lopt ap fjauer swotte Fäite. Die äärme Kärdel is al so oold un mai neen Keelde. Dät däd mie so läid, man dät hiede hie sik oaber eer uurläase moast.

Gretchen Grosser

Wät is dät fluch, wan wie gesuund sunt

Naitou ap alle Koarten of in Bräiwe, do wie so tou Gebuursdeege of uk wäil tou Noomensdeege kriege, wät uus foar aaln Suundigaid wonsket. Wan me goud appe Beene is, kon me moor moakje, oarbaidje, uutgunge of doansje.

Wät dät betjut, wan me gesuund ist, fäilt me eerst, wan man kroank wuden is. Deerfon kon iek säärm een Laid sjunge. Jiehrelong hääbe iek mie hääruumekwält. Wät hääbe iek foar Pillen ferbruukt, Hangstoolwe un Voltaren. Iek waas toumäts so fertwieult. Dät hoalp oaber alles niks, iek moaste inne Reparaturwerkstatt. Nu bän iek sunner Pie-ne un fraue mie deeruur uuremäite un bän deerfoar uus Heergoad so tonkboar.

„Du durst ja raelk ferkoalt wäide, du maist ja uk wäil Kemälntee drinke“, meende min Kärel fergeene Wieke, as hie määd Fäiber ap Bääd liech. „Man iek mai dän nit“, un hie liet dän Tee ap sien Nachtdisk stounden. „Jädden mai iek dän uk nit, oaber dän kon me daach wäil addeed sluke, as iek so kroank waas, hääbe iek sogoar mien oaine Woater droanken“, oanterde iek, „wät dääd me nit aal, uum wier appe Beene tou kuumen.“

Wie hääbe dät nu ful beeter as fröier do Ljude. Do roate dät noch nit sofuul Medizin uut de Aptäik, do Ljude hoalpen sik säärm. Teerenge-Kroanke kreegen sogoar Tee uut Skäipköatele. Mien Tante Marie droank Gas, bloot uum wier gesuund tou wäiden.

Wät nutzt uus alles Jäild un Goud, wan wie nit gesuund sunt.

Wan man oaber kroank, wät un niks inne Knippe hääd, is dät uk läip. Gesuundigaid kon moanges ful Jäild kostje. Alleenich al do Euros, do wie toubetoalje mouten, gunge in't Jäild. Ful Pillen mouten sogoar gans alleenich fon uus betoalt wäide. Ju Kroankenkasse uurnimmt dät nit moor.

Deeruum läitet uus man alles dwo, uum fit tou bliuwen. Wie skäl'n nit tou fuul iete of drinke. Määd Drinken is bloot Bjoor un Fusel meent. Man uursuume, touminst twäin Liter Woater skäl'n wie deeges tou uus

nieme. Wät is dät foar'n Puls, man wan dät meehälpt, gesuund tou bliuwen, suupe iek dät Quantum.

Wan iek wäl Gesuundigaid wonskje, föigje iek altied: Bliedskup deertou. Ieuwenske Gesuundigaid is Bliedskup gans wichtich. Wan die Frohsinn nämlik ferlädden gungt, dan is me al kroank. Deeruum sjunge iek as Ständken uk immer dät Laid:

Viel Glück und viel Segen
auf all deinen Wegen,
Gesundheit und Frohsinn
sei auch mit dabei.

Gretchen Grosser

Koom een Uule

Koom een Uule ounfljoogen,
nu sit ju deer ap dän Peel,
broachte Boskup fon mien Määme,
äkstroa deeruum koom ju addel.

Ljoowe Uule,
fljuch daach fääre, moake foud,
nimm ful Gröitnis mee foar Määme,
un kwät hier: uk mie gungt dät goud.

Gretchen Grosser

Ap uus Heimat-Äiwend roate dät noch uunferwoars n'Äkstroa

As wie bee Sundai-Middai anne Disk sieten, fräigede uus Harald mie:
„Mama, wo waas dät jäärsene dan ap n'Heimat-Äiwend?“

„Jä“, kwaard iek, „iek koom uum Ketier ätter alwen ien, gans noachtern oaber mäd n'fullen Buuk. Wät meenst Du wäil, dät roate Snippelboone uut Fät, un Du waast ja wäil, dät is mien allerljoofste Truchnunner-Ieten, as wan jo dät wist hääbe. Iek hääbe träi fulle Sljoo ful ieten, so goud häd dät Ieten smoaket.“

„Wieren ful Ljude deer“ wüül min Wäant noch wiete. „Ju ganse Aula waas ful Moansken. Am bäästen hääbe mie do Baidene uut bee Kindergarten gefaalen. Dät hääbe do so froai foardrain.“

„Un wo hääbe Jie soangen, waas Maria mäd Jou goud toufree?“ „Uk bie uus häd dät alles goud klappt, so as altied. Bääte dän Vorhang hiede uus Chorleiterin ju Idee, Anneleen un hiere Mon un uus Meenteboas een Ständchen tou brangen. Do bee hieden an düssen Dai hiere Wärskupsdai. Wie aal muuge do bee aiske jädde liede, un aal wieren deermäd fluks enfersteen. Man, wie mouten dan foardäm dät ieuwen antälle, uurs wieten do Ljude ja nit, foar wäl wie: Hooch soll'n sie leben sjunge, Gretchen, dät koast Du wäil moakje. Fonsäärm, dät wüül iek ja wäil. So geen die Vorhang biesiede, iek triet ätter foaren un fäng oun, tou fertällen. ‚Noa‘, meende do uus Boas fonne Seelter Buund, ‚Gretchen, Du moast een Mikrofon hääbe.‘ ‚Läit man, Heini‘, wänkede iek ou, ‚iek kon dät wäil sunner sun Diert, iek hääbe al moal sun Mikrofon ap'n Senioren-Ätermiddai fon uus Pestoor inne Hound tait kriegen, un iek hääbe mie dät dan an't Oor heelden, un aal hääbe mie do uutlaached.‘ Dät nutsede niks, iek kreech dän Stängel mäd'n rooden Baal inne Hounde un kuud äntelk ounfange. Un, wät waas, iek heelt dät Diert wier an't Oor, as wan iek telefonierje wüül. Aal do fuulen Ljude hääbe grääsich luud laached, un iek hiede mie ja wäil skoomje moast. Oaber noa, dät hääbe iek nit dän, dät waas so snurrich! Mien Fründin

Mini meende gans sicher, dät hiede iek äkstroa so dän, so as n'Sketch. Do moaste iek säärm uur mie laachje un kwaad: „Noa Ljude, nu bän iek daach wuddelk oold.“

Un aan fon mien Suune stoalde fääst: „Oh, Määme, wät peinlich!“

Gretchen Grosser

Kilmerstuute häd altied noch mäd Silme tou dwoon

Wät Grätje oaber gans un goar nit liede mai

Wanner in uus Gägend een Määme aan Kilmerstuute kriegen häd, uumdät bie hier een Baiden apsteen waas, weet iek nit. Ju Moude is bie uus oaber noch nit oold. Wie as Baidene koanden dät nit. Wan die Stork bie uus weesen waas, dan koomen Früünde un Noabere bie uus un dan broachten smoals Koafjebesküüt foar uus Määme un foar dät Litje fillicht een Strampelbukse in Blau of Rosa, ferstoant sik, Blau foar n'Wäänt un Rosa foar n'Wucht. So froaie Faawen un Fonsuuns as dällich, hääbe iek toufoarne nit blouked.

In een Chronik hääbe iek knu oaber leesen, dät in een Täärp al uum 1900 die Kilmerstuute fon alle Noabere mädnunner broacht wuden is. Die liech do oaber noch nit ap een Laadere as dällich. Noa, die wude in aan grooten Kurich broacht. In düssen hieden uk altied aan of twäin Petäljen Fusel lain, uumdät die näie Baabe sik nit skoomje moaste, wan hie juust naan Sluk in Huus hiede.

Dällich is dät Kilmerstuute-Uutbrangen neen sozial Dwoon moor. Oaber, iek fiende dät goud, wan sik Noabere of Früünde mäd do Oolden fraue, wan jo man bloot nit al tou wäit un so leet ankuume, so as dät wäil gans oafter is.

Sukke gesällige Boskuppe wäide dällich ja soacht, un somäd rakt dät uk al dän Oma-Stuute. Fillicht hääbe Bääsemääme un Bääsjebaabe bie ju Geburt juustso läip lieden as ju Määme. Deeruum gonne iek do uk gans jadden sun Stuute.

Wan oaber, so as dät knu eerst uursannewaine geböard weese skäl, wier Jägere hiere Jagdkollege aan Stuute broachten, uumdät sien Tieuwe soogen prachtige Huunde smieten hiede, dan gungt dät oaber daach fulst tou wied. Dät is wäil so uut Uunbetoachtweesen geböard, dan Kilmer häd altied noch mäd Dööpe tou dwoon.

Fröier koomen Ljude eerst dan, uum dän näie Puppe tou bekiekjen, wan die dööpt wuden waas, nit eer. Ju Silme wude oaber al fluks foarnuumen, oafter aal, wan ju Määme noch ap Bääd liech.

Iek mai aiske jädten Dierte liede, oaber n’Kilmerstuute foar n’Tieuwe un Adventskaländer foar Huunde, dät gungt mie säärm oaber daach n’bittje tou wied.

Hartmut Frerichs

Ltd. Museumsdirektor i.R.
Prof. Dr. Helmut Ottenjann (1931-2010)

Der Heimatbund für das Oldenburger Münsterland trauert um eine der großen Persönlichkeiten seiner 90jährigen Geschichte: Am 04. Oktober 2010 starb nach langer, schwerer Krankheit Prof. Dr. Helmut Ottenjann im Alter von 79 Jahren in Cloppenburg. Über Jahrzehnte war er in seinem umfassenden Engagement für die kulturellen und heimatlichen Belange des Oldenburger Münsterlandes als Direktor des Museumsdorfes Cloppenburg und als ehrenamtlicher Geschäftsführer des Heimatbundes eine überragende Leitfigur für alle, denen die Erhaltung und die Pflege der Regionalkultur und eine zukunftsgerichtete Heimatarbeit am Herzen liegt. Am 15. Mai 1931 wurde er als jüngstes von fünf Kindern des Dr. Heinrich Ottenjann und seiner Ehefrau Maria geb. Hiltemann in Cloppenburg geboren. Sein Vater war Studienrat am Clemens-August-Gymnasium in Cloppenburg, Grün-